

ΤΟ ΑΙΤΙΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΕΩΣ

ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου – Καθηγητού

Το σταυρικό Πάθος και ο θάνατος του Σωτήρος μας Ιησού Χριστού είναι η πεμπτουσία της απολυτρώσεως του ανθρωπίνου γένους από τη δουλεία της αμαρτίας και τα αιώνια δεσμά του άδη. Ο φρικτός Γολγοθάς είναι το κύριο σημείο αναφοράς, πάνω στον οποίο συνήφθη η νέα διαθήκη μεταξύ του Θεού και του ανθρώπου με το τίμιο Αίμα του **«Αρνίου του εσφαγμένου»** (Αποκ.5,12), του μόνου **«αμώμου ιερείου»** (βλ.Εβρ.10,19), του Χριστού. Της **«Διαθήκης καινής μεσίτης εστιν, όπως, θανάτου γενομένου εις απολύτρωσιν των επί τη πρώτη διαθήκη παραβάσεων, την επαγγελίαν λάβωσιν οι κεκλημένοι της αιωνίου κληρονομίας»** (Εβρ.9,15-17). Η ορθόδοξη διδασκαλία της Εκκλησίας μας, στηριζόμενη στην Αγία Γραφή, διδάσκει απερίφραστα πως **«ουδενί άλλω εστι η σωτηρία»** (Πραξ.4,12), παρά δια του **«υπέρ της του κόσμου ζωής»** (βλ.Ιωάν.6,31-36), θυσιασθέντος Κυρίου μας Ιησού Χριστού.

Επιμένουμε στην δια της σταυρικής θυσίας του Κυρίου απολυτρώσεως ορθόδοξη διδασκαλία, διότι υπάρχουν και οι κακόδοξες πλάνες, οι οποίες είτε την αμφισβητούν, είτε την παραχαράσσουν, με αποτέλεσμα τη μείωση της αξίας της. Άλλωστε είναι γνωστό πως το θεμελιώδες κεφάλαιο περί σωτηρίας της Εκκλησίας μας δέχτηκε τα περισσότερα πυρά από τους ανά τους αιώνες αιρετικούς.

Στους σύγχρονους χαλεπούς καιρούς της αφάνταστης πνευματικής σύγχυσης και κατάπτωσης, καθώς και του πρωτοφανούς αμοραλισμού, είναι ανάγκη να προβάλλουμε

επιτακτικά το Πρόσωπο του Λυτρωτή μας Χριστού ως τον μοναδικό και διαχρονικό σωτήρα του κόσμου και τη σταυρική Του θυσία, ως το μοναδικό μέσον της απολυτρώσεως. Είναι επιτακτική ανάγκη να καταδειχτούν όλοι οι σύγχρονοι «σωτήρες» και «χριστοί» ως απατεώνες, ως **«αντίχριστοι»** (Α' Ιωάν.2,18), σύμφωνα με τον Θεολόγο της αγάπης, οι οποίοι έρχονται αντί Εκείνου για να σφετεριστούν το σωτήριο έργο Του.

Το πρώτο που αμφισβητείται είναι αυτή η ίδια η έννοια της αμαρτίας και του κακού, υπό την ισχυρή επίδραση των δοξασιών της λεγομένης **«Νέας Υδροχοϊκής Εποχής»**, του εφιαλτικού αυτού πλέγματος πλανών, που τείνει να κατακτήσει όλο τον κόσμο. Εφόσον δεν υφίσταται αμαρτία η έννοια του σωτήρα καθίσταται παράλογη και άρα απορριπτέα. Ο σύγχρονος «νεοεποχίτης» άνθρωπος, γεμάτος εωσφορικό εσμό, καταπατά όλες τις προαιώνιες έννοιες περί κακού και αμαρτίας και ως εκ τούτου αρνείται να δεχτεί σωτήρα και σωτηρία. Είναι βεβαίως περιττό να επισημάνουμε πως στο γεγονός αυτό στηρίζεται και το πολυπρόσωπο δράμα του σημερινού ανθρώπου. Ο αυτονομημένος από το Θεό άνθρωπος μοιάζει με «δένδρο φθινοπωρινό άκαρπο» (Ιούδ.12)

Εμείς οι πιστοί του Χριστού ομολογούμε (οφείλουμε να ομολογούμε) κατ' ιδίαν και δημόσια με παρρησία, ότι εν Αυτώ **«ζώμεν και κινούμεθα και εσμέν»** (Πράξ.17,27). Ομολογούμε ότι ο Χριστός είναι ο λυτρωτής μας, διότι δεχόμαστε ότι υπάρχει κακό και αμαρτία. Καταδεικνύουμε ως εφευρέτη του τον διάβολο, του οποίου αέναο έργο είναι να αντιστρατεύεται τα έργα του Θεού και να ωθεί το κορυφαίο δημιούργημα του Θεού στην απώλεια. Η διαχρονική κακοδαιμονία του κόσμου είναι αδύνατο να κατανοηθεί χωρίς την εισβολή του παρείσακτου κακού σε αυτόν.

Ο Κύριος Ιησούς Χριστός είναι ο αιώνιος Θεός Λόγος, ο Οποίος έγινε άνθρωπος για να επιτελέσει τη σωτηρία του κόσμου. Ως αποκορύφωμα του επί γης έργου Του υπήρξε το εκούσιο πάθος, η σταυρική θυσία και ο φυσίζωος θάνατός Του. Βεβαίως απόκρυφο μυστήριο καλύπτει τον τρόπο με τον οποίο συντελέστηκε η σωτηρία μας. Μια αμυδρή εικόνα δίνουν οι θυσιαστικές ιερατικές πράξεις του προχριστιανικού ανθρώπου, οι οποίες έδιναν την ψευδαίσθηση μιας αφηρημένης προσκαίρου

λυτρώσεως. Το πολύτιμο και τόσο απαραίτητο για τη ζωή αίμα του θυσιαζομένου ανθρώπου ή ζώου ήταν το πολυτιμότερο δώρο για τη λυτρωτική συνδιαλλαγή με τη θεότητα. Μέσα στην πνευματική παραζάλη του ο άνθρωπος εφεύρε αυτόν τον μακάβριο τρόπο να νοιώσει εξιλέωση. Μηδέ ακόμα και αυτή η μωσαϊκή θρησκεία δεν έμεινε έξω από αυτή την πρακτική.

Ήρθε ο Χριστός στον κόσμο, έφερε το φως το αληθινό και διάλυσε τη ζοφερή αχλή της πλάνης. Εγκαινίασε ένα νέο τρόπο συνδιαλλαγής του ανθρώπου με το Θεό και έθεσε στο περιθώριο όλες τις δεισιδαίμονες και αναποτελεσματικές πρακτικές του εφιαλτικού προχριστιανικού παρελθόντος. Κατάργησε έτσι και τις θυσίες, τις οποίες αντικατέστησε με τη δική Του αποτελεσματική σταυρική θυσία, η οποία τελέσθηκε άπαξ και ισχύει παντοτινά. Ο απόστολος Παύλος τονίζει πως ο Χριστός **«μίαν υπέρ ημών προσενέγκας θυσίαν εις το διηνεκές... μια γαρ προσφορά τετελείωκεν εις το διηνεκές τους αγιαζομένους»** (Εβρ.10,14-15). Κάνει σαφή διάκριση μεταξύ της αιώνιας και μοναδικής ιεροσύνης του Χριστού και της υπέρτατης θυσίας Του, και της ιεροσύνης και των θυσιών του παρελθόντος: **«Χριστός δε παραγενόμενος αρχιερέυς των μελλόντων αγαθών δια της μείζονος και**

τελειότερας σκηνής, ου αχειροποιήτου, τουτ' έστιν ου ταύτης της κτίσεως, ουδέ δι' αίματος τράγων και μόσχων, διά δε του ιδίου αίματος εισήλθεν εφάπαξ εις τα άγια, αιωνίαν λύτρωσιν ευράμενος ... το αίματος Χριστού, ος δια Πνεύματος αιωνίου εαυτόν προσήνεγκεν άμωμον τω Θεώ, καθαριεί την συνείδησιν υμών» (Εβρ.9,11-14).

Ο Χριστός λειτούργησε ταυτόχρονα ως ιερεύς και ως ιερείο. Αυτό έχει μεγάλη σημασία, διότι ο Μέγας Αρχιερεύς Χριστός δε μοιάζει με τους ιερείς του κόσμου «**τοιούτος γαρ ημίν έπρεπεν αρχιερεύς, όσιος, άκακος, αμίαντος, κεχωρισμένος από των αμαρτωλών και υψηλότερος των ουρανών γενόμενος**» (Εβρ.7,26). Αλλά και ως ιερείο υπήρξε το απόλυτα άμωμο σφαχτό, όπως το ήθελε ο Θεός στην Παλαιά Διαθήκη. Γι' αυτό και η θυσία Του έγινε ευάρεστη στο Θεό «**οσμή ευωδίας, θυσία δεκτή, ευάρεστος τω Θεώ**» (Φιλιπ.4,18) και συντελέστηκε η σωτηρία του κόσμου «**ότι έτι αμαρτωλών όντων ημών Χριστός υπέρ ημών απέθανε. Πολλών ουν δκαιωθέντες νυν εν τω αίματι αυτού... ει γαρ εχθροί όντες κατηλλάγημεν τω Θεώ δια του θανάτου του υιού αυτού**» (Ρωμ.5,8-10).

Ο όρος απολύτρωση σημαίνει την καταβολή λύτρων για την εξαγορά μας. Φυσικά τα πολύτιμα λύτρα ήταν το τίμιο Αίμα του Χριστού μας. Όμως τίθεται το ερώτημα σε ποιόν καταβλήθηκαν τα λύτρα, δηλαδή ποιος πληρώθηκε για να απελευθερωθεί ο άνθρωπος; Κάποιοι αποφάνθηκαν ότι καταβλήθηκαν στο Θεό. Όμως ο Θεός δεν ήταν ο δυνάστης και δεσμώτης του ανθρώπου. Επίσης ο απόλυτα αυτάρκης Θεός δεν έχει την ανάγκη να λάβει οτιδήποτε από κανέναν. Κάποιοι αιρετικοί είπαν ότι τα λύτρα αποδόθηκαν στο διάβολο, που ήταν ο πραγματικός δυνάστης του ανθρώπου. Όμως είναι δυνατόν

το απόλυτα άμωμο και τίμιο αίμα του Χριστού να πέσει στα χέρια του απόλυτα βέβηλου διαβόλου;

Την απάντηση δίνει η Εκκλησία μας. Η υπέρτατη θυσία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού είναι πέρα από κάθε νομικίστικη έννοια. Η έννοια του λυτρωτή και των λύτρων στη βιβλική θεολογία δεν έχει την ίδια σημασία με την πρακτική αγοραπωλησίας ανθρώπων. Εδώ λυτρωτής σημαίνει σωτήρας άνευ ανταλλάγματος και λύτρα σημαίνει σωτηρία χωρίς πληρωμή.

Όμως πρέπει να διευκρινιστεί γιατί ήταν αναγκαίος ο διασταυρού θάνατος του Κυρίου για τη σωτηρία του κόσμου. Δε χωράει αμφιβολία πως ο σταυρικός θάνατος του Χριστού είναι το μεγαλύτερο σκάνδαλο όλων των εποχών και η έσχατη μωρία. Ο Ιησούς Χριστός έφερε από τη στιγμή της ενανθρωπήσεώς Του ολόκληρη την ανθρώπινη φύση. Παρ' όλο ότι ο ίδιος ήταν αναμάρτητος και έφερε ως άνθρωπος μόνο τα λεγόμενα αδιάβλητα πάθη, εν τούτοις μετείχε της πτωτικής και αμαρτωλής ανθρωπίνης φύσεως. Επάνω στο σταυρό θανατώθηκε ως άνθρωπος. Αυτό σημαίνει ότι στο πρόσωπό Του θανατώθηκε η παλαιά πτωτική ανθρώπινη φύση. Γι' αυτό αναφέρει ο απόστολος Παύλος πως εκτός από την πραγματική σταύρωση του Χριστού, και με τη νοητή των πιστών, έχουμε θανάτωση της πτωτικής μας φύσεως: **«οι δε του Χριστού την σάρκα εσταύρωσαν συν τοις παθήμασι και ταις επιθυμίαις»** (Γαλ.5,26).

Με την ένδοξη ανάστασή Του ο Χριστός ανάστησε ένα νέο υπερτέλειο αφθαρτοποιημένο σώμα. Δηλαδή ο θάνατος του Κυρίου και η ανάστασή Του έγινε αφορμή να δημιουργηθεί νέα ανθρώπινη φύση. Το αναστημένο σώμα του Κυρίου είναι μεν το ίδιο με αυτό που ήταν τυλιγμένο με τα εντάφια σπάργανα, αλλά μη αναγνωρίσιμο από

τους μαθητές και τις μαθήτριές Του και μη υποκείμενο στους φυσικούς νόμους! Το ίδιο θα είναι και το δικό μας σώμα μετά την από των νεκρών ανάστασή μας. Ο θάνατος είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την οντολογική αλλαγή της ανθρωπίνης φύσεως. Μέχρι τη σταυρική Του θυσία ο Χριστός μετείχε Εκείνος στην παλαιά πτωτική ανθρώπινη φύση, μετά το θάνατό του και την Ανάστασή Του, μετέχουν οι πιστοί στη νέα θεόμορφη φύση Εκείνου!

Ο θάνατος του Κυρίου ήταν επίσης απαραίτητος για την ήττα του θανάτου. Ο άνθρωπος με την εκούσια παρακοή του έδωσε εξουσία στο διάβολο να τον θανατώνει και να τον κατακρατεί αιώνια στον Άδη (Γεν.3,19). Όλοι οι μέτοχοι της αδαμιαίας φύσεως ήταν καταδικασμένοι να υπόκεινται στον φοβερό νόμο του θανάτου και του Άδου. **«όσοι γαρ εξ έργων νόμου εισίν, υπό κατάραν εισί»** (Γαλ.3,10) Ο Ιησούς Χριστός ως μέτοχος και αυτός της αδαμιαίας φύσεως δέχτηκε να ακολουθήσει τον άτεγκτο νόμο του θανάτου, ως κοινός θνητός κατέβηκε στο υποχθόνιο και σκοτεινό δεσμωτήριο των απ' αιώνος ψυχών. Ως Θεός και Λυτρωτής του κόσμου, όμως συνέχισε και εκεί το απολυτρωτικό Του έργο. Ανήγγειλε στα εκεί πνεύματα το ευαγγέλιο της σωτηρίας. Παράλληλα όμως ο θάνατος του Σωτήρος επέφερε φοβερό πλήγμα στο σκοτεινό βασίλειο του Άδη. Ο απόλυτα αναμάρτητος Θεός δεν ήταν δυνατόν να κρατηθεί εκεί. Οι αιώνιοι και ακατάλυτοι νόμοι του θανάτου και του Άδη καταλύθηκαν και ο Χριστός αναστήθηκε παίρνοντας μαζί Του όλα τα πνεύματα που είχαν πιστέψει στο σωτήριο κήρυγμά Του. Αυτός **«παρεδόθη δια τα παραπτώματα ημών και ηγέρθη δια την δικαίωσιν ημών»** (Ρωμ.4,25)

Ο σταυρικός θάνατος του Κυρίου μας είναι η έσχατη απόδειξη της αγάπης του Θεού για τον άνθρωπο (Ιωάν.3,16, Γαλ.2,20.

Εφεσ.5,2), γι' αυτό και ο σταυρός του Χριστού είναι το πολυτίμητο σύμβολο της Εκκλησίας μας, το οποίο μας θυμίζει το θάνατο, που γεννά η αμαρτία και την αιώνια ζωή που χαρίζει ο Εσταυρωμένος Λυτρωτής μας. **«Εμοί δε μη γένοιτο καυχάσθαι ει μη εν τω σταυρώ του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, δι' ου εμοί κόσμος εσταύρωται καγώ τω κόσμω»** (Γαλ.6,14) τονίζει ο απόστολος Παύλος. Ο Σταυρός του Χριστού έγινε η ακένωτη πηγή αγιασμού για την ανθρωπότητα στους αιώνες και ο θάνατος του Κυρίου μας έγινε αιτία της αιώνιας ζωής μας. Ο Ιησούς Χριστός υπέστη το πάθος για χάρη της σωτηρίας μας, γράφει ο άγιος Επιφάνιος Κύπρου, **«Αυτός ιερείον, Αυτός θυσιαστήριον, Αυτός Θεός, Αυτός άνθρωπος, Αυτός βασιλεύς, Αυτός Αρχιερεύς, Αυτός πρόβατον, Αυτός αρνίον, τα πάντα και εν πάσιν υπέρ ημών γενόμενος»** (Επιφ. Κατά αιρ.55,4 Ε.Π.,41,980). Έγινε κατά πάντα όμοιος του ανθρώπου, ακόμα και υπήκοος του θανάτου (Φιλιπ.2,8), ώστε, κατά τον Μ. Αθανάσιο, **«συνών δια του ομοίου τοις πάσιν ο άφθαρτος του Θεού Υιός, εικότως τους πάντες ενέδυσεν αφθαρσίαν εν τη περί της αναστάσεως επαγγελία»** (Ε.Π.25,112). Γίναμε κατά τον άγιο Κύριλλο Αλεξανδρείας **«σύμμορφοι της δόξης Αυτού και συμβασιλεύσομεν Αυτώ»** (Ε.Π.74,568). Για τους πιστούς του Χριστού τα αποκρουστικά ταφικά

μνήματα μεταβλήθηκαν σε κλίνες αναπαύσεως, διότι ο θάνατος του Χριστού μετέβαλλε τον αιώνιο θάνατο σε έναν μακρύ αναπαυτικό του σώματος ύπνο. Για την Εκκλησία μας δεν υπάρχουν νεκροταφεία, αλλά κοιμητήρια, όπου οι πιστοί αναμένουν την ευλογημένη και ένδοξη ώρα της κοινής αναστάσεως ολοκλήρου του ανθρωπίνου γένους (Ιωάν.6,40).

Γι' αυτούς τους λόγους εμείς οι ορθόδοξοι πιστοί του Χριστού μας τιμούμε περισσώς και προσκυνούμε με άκρα ευλάβεια το θείο πάθος Του. Η Αγία και Μεγάλη Παρασκευή είναι για μας ημέρα θλίψεως και περισυλλογής, διότι ως άνθρωποι έχουμε και τη δική μας ευθύνη για τα άχραντα πάθη και το σταυρικό θάνατο του Σωτήρος μας. Τη θλίψη μας όμως για τη φρικτή θεοκτονία μετριάζει η πίστη μας στον απολυτρωτικό χαρακτήρα του Θείου Πάθους, διότι έχουμε τη βεβαιότητα ότι ο θάνατος του Λυτρωτή μας θανάτωσε δια παντός το δικό μας θάνατο, αναβοώντας με άκρατο ενθουσιασμό και χαρά μαζί με τον υμνογράφο των θεσπέσιων Εγκωμίων του Επιταφίου Θρήνου, «**Θάνατον θανάτω, συ θανατοίς Θεέ μου!**»!

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΒΥΡΣΩΝ

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ